
תפלת שחרית-101 Tefila

ברכות The Rules Of Lesson 36

Rule: The following excerpts from the Talmud present four rules that concern Brachos:

1. The theme of all the Brachos must be recited in their ending Bracha.
 2. The theme of the Bracha as represented in its concluding Bracha must be referred to just before the concluding Bracha.
 3. The theme of the Bracha must be stated at the opening and closing of the Bracha.
 4. The concluding Bracha may not refer to more than one theme.
-

Source 1

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ברכות פרק א'—כל הברכות אחר חיתומיהן. אין אומרים ברכה פסוק.

Translation: The theme of all the Brachos must be recited in its ending Bracha. We are not permitted to recite a verse as a closing Bracha¹.

Source 2

תלמוד בבלי מסכת פסחים דף קד' עמ' א'—ואמר רב יהודה אמר שמואל: המבדיל צריך שיאמר מעין חתימה סמוך לחתימתו. ופומבדיתאי אמרי: מעין פתיחתן סמוך לחתימתן. מאי בינייהו? איכא בינייהו יום טוב שחל להיות אחר השבת, דחתמינן בין קודש לקודש, מאן דאמר מעין פתיחתן סמוך לחתימתן, לא בעי למימר בין קדושת שבת לקדושת יום טוב הברדל. ומאן דאמר מעין חתימתן סמוך לחתימתן, בעי למימר בין קדושת שבת לקדושת יום טוב הברדל.

Translation: And Rab Judah said Samuel's name: He who recites Havdalah must say something in the nature of the conclusion near to its conclusion. While the Pumbeditheans maintain: He must say something about the theme of the Bracha at the commencement of the Bracha just as he does before its conclusion. Wherein do they differ? They differ in respect of a Festival which falls after the Sabbath; i.e. Sunday, when we conclude with 'Who makes a distinction between holy and holy.' Those who hold the view that something in the nature of the commencement must be repeated at the conclusion, it will be unnecessary to say, 'You did make a distinction between the sanctity of the Sabbath and the sanctity of the Festival'; but those who hold the view that a formula in the nature of the conclusion must be said immediately before the conclusion, it is necessary to say, 'You did make a distinction between the sanctity of the Sabbath and the sanctity of the Festival.'

Source 3

תוספות הרא"ש מסכת ברכות דף י' עמ' א'—כל פרישה שהיתה חביבה על דוד פתח בה באשרי. לאו דוקא נקט אשרי וכן יש מזמורים אחרים שחתימתן מעין פתיחתן, יש שמתחילין

1. This rule is a rule whose exact application has been forgotten. Several theories abound as to what the rule represents. Those theories lie beyond the parameters of this lesson.

תפלת שחרית-101 Tefila

הללוי-ה ומסיימין הללוי-ה וכן הודו (תהלים קיח, קלוי) וכן ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ (תהלים פרק ח'), ולכך תקנו חכמים ברוב ברכות מעין פתיחתן סמוך לחתימתן.

Translation: Every section that was dear to King David, he would open with the word: Ashrei. That was not the only clue to discovering sections that were dear to King David. There are also chapters of Tehillim that begin and end with the same words; i.e. the chapters that open and close with the word Halleluya or Hodu or the chapter that ends Hashem Adoneinu Mah Adir Shimcha B'Chol Ha'Aretz. Based on this style of writing, our Sages based their practice of composing Brachos in which the opening and closing of a Bracha share wording.

Source 4

חברותא² פסחים דף קד' עמ' א'-מאן דאמר "מעין פתיחתן סמוך לחתימתן" – לא בעי למימר סמוך לחתימה "בין קדושת שבת לקדושת יום טוב הבדלת" אלא אומר שם כרגיל "בין יום השביעי לששת ימי המעשה", שהוא מעין הפתיחה "המבדיל בין קודש לחול".

Translation: The one who held that you must repeat the theme of the opening of the Bracha near the end of the Bracha would not say just before the end of the Bracha of Havdalah when Yom Tov falls after Shabbos the line: Bain Kedushas Shabbos L'Kedushas Yom Tov Hivdalt but would say the usual ending of Bain Yom Ha'Shvii L'Sheishes Yimei Ha'Ma'Aseh which matches the opening words of Ha'Mavdil Bain Kodesh L'Chol.

Source 5

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף מט' עמ' א'-תנו רבנן: מהו חותם? בבנין ירושלים; רבי יוסי ברבי יהודה אומר: מושיע ישראל. מושיע ישראל אין, בנין ירושלים לא? – אלא אימא: אף מושיע ישראל. רבה בר רב הונא איקלע לבי ריש גלותא, פתח בחדא וסיים בתרתי. אמר רב חסדא: גבורתא למחתם בתרתא! והתניא, רבי אומר: אין חותמין בשתיים! גופא, רבי אומר: אין חותמין בשתיים.

Translation: Our Rabbis taught: How does one conclude the Bracha of the building of Jerusalem in Birkas Hamazon? R. Jose son of R. Judah says: Saviour of Israel. 'Saviour of Israel' and not 'Builder of Jerusalem'? Say rather, 'Saviour of Israel' also. Rabbah b. Bar Hanah was once at the house of the Exilarch. He mentioned one theme at the beginning of the third blessing and both at the end. R. Hisda said: Is it better to conclude with a Bracha that presents two themes? Has it not been taught: Rabbi says that we do not conclude with a Bracha that presents two themes?

Source 6

Those who followed Minhag Eretz Yisroel did not accept the rule that a concluding Bracha may present only one theme as can be seen by the following two concluding Brachos as found in Shemona Esrei according to Minhag Eretz Yisroel:

14. רחם³ יי אלהינו ברחמיך הרבים עלינו⁴ ועל⁵ ישראל עמך ועל⁶ [י]רושלם עירך.

2. A commentary on the entire Talmud Bavli. It was published and distributed as softcover booklets which were sent by subscription in installments over the course of the Daf Ha - Yomi cycle authored by Rabbi Yaakov Shulvitz of Beni Brak who was later joined by Rabbi Yehuda Leib Gartner

תפלת שחרית-101 Tefila

ועל ציון⁶⁴ משכן כבודך ועל מלכות בן דוד משיחך⁶⁵ ועל היכלך ועל מקדשך ועל מעונך⁶⁶ ברוך אתה יי אלהי דוד בונה ירושלים.

18. ברכינו⁷⁵ אלהינו ושמ[רנ]ו וחנינו ושלומך שים עלינו וסוכת שלומך פר[נס]
[ע]לינו ברוך אתה יי מעון הברכות[ת]...⁷⁶

The Bracha ending reads as follows: מעון הברכות ועושה השלום.

Source 7

מגן אבות בדברו, מחיה מתים במאמרו, הא-ל (בעשי"ת: המלך) הקדוש שאין כמוהו, המניח לעמו ביום שבת קדשו, כי בם רצה להניח להם. לפנינו נעבוד ביראה ופחד, ונודה לשמו בכל יום תמיד, מעין הברכות. א-ל ההודאות, אדון השלום, מקדש השבת ומברך שביעי, ומניח בקדשה לעם מדשני ענג, זכר למעשה בראשית.

Source 8

תוספתא מסכת ברכות (ליברמן) פרק ג', הלכה כה'—שמונה עשרה ברכות שאמרו חכמים כנגד שמנה עשרה אזכרות שבהבו לה' בני אלים. כולל של מינים בשל פרושין; ושל גרים בשל זקנים; ושל דוד בבונה ירושלים. אם אמר אלו לעצמן ואילו לעצמן יצא.

Translation: The eighteen Brachos of Shemona Esrei that our Sages composed correspond to the eighteen times that G-d's name appears in Chapter 29 of Tehillim. In order to maintain eighteen Brachos within Shemona Esrei, it is permissible to join the Bracha in opposition to apostates with the Bracha of the sinners or the Bracha that concerns the converts with the Bracha concerning our elders or the Bracha that requests the restoration of the Davidic monarchy with the request for the restoration of Jerusalem. If you wish, you may recite any of these Brachos individually.

Source 9

6- והכי אמר רב סעדיה גאון ז"ל
מי שחתם אור חדש הוא תועה לפי שלא תקנו
חכמים ברכה זו על האור העתיד לימות המשיח אלא
על אור היום המאיר בכל יום כמה שאנו מברכין
בערב המעריב ערבים הלכך מאן דמוכר ליה שפיר
דמי לשתוקיה. אלא כשמגיע להמחרש בכל יום תמיד
מעשה בראשית ידלג ויאמר כאמור לעושה אורים
גדולים כי לעולם חסדו ברוך אתה ה' יוצר המאורות

Translation: This is what R' Sa'Adiya Gaon, ז"ל, said: He who concludes the first Bracha of Kriyas Shema in Tefilas Shacharis with the line: Ohr Chadash, a new light, is in error because the first Bracha of Kriyas Shema in Tefilas Shacharis was not composed to represent the theme of the light we expect in the future with the coming of the Moshiach. Instead, our Sages composed the Bracha to represent the light that shines each day. That is similar to what we describe in Tefilas Arvis as to how G-d brings on darkness each night. Therefore if someone recites the line of Ohr Chodosh, it is appropriate to silence the prayer leader. Upon reaching the words: Ha'Michadesh B'Chol Yom Tamid Ma'Aseh Bereishis skip to the words: K'Amor L'Oseh Orim Gedolim Ki L'Olam Chasdo. Baruch Ata Hashem Yotzer Ha'M'Oros.

תפלת שחרית-Tefila 101

Source 10

The first ברכה of רב סעדיה גאון according to קריאת שמע:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם יוצר אור ובורא חשך עשה שלום ובורא
את הכל המאיר לארץ ולדרין עליה ומחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית.

ויזיד הדא אלקול אד הו ואגב ומוסיף את הדברים הבאים מפני שזאת חובת
אלגמאעה הצבור

אדון עזינו וצור משגבנו שמע שועתנו וחנונו ועננו אל ברוך גדול דעה
התקין ופעל זוהר חמה טוב יצר כבוד לשמו מאורות נתן סביבות עזו פנות
צבאות קדושים רוממי שדי תמיד יספרו לאל קדושתו תתברך יי אלהינו בורא
קדושים ישתבח שמך מלכנו יוצר משרתים אשר משרתיו עומדים ברום
עולם ומשמיעים קולם לעומתן בדברי אלהים חיים ומלך עולם כלם אהובים
'וכלם / ברורים וכלם מקבלים עליהם עול מלכות שמים זה מזה מקבלים ואומרים

קדושיגבון [ועונים] קדוש קדוש קדוש יי צבאות מלא כד הארץ כבודו ויקול [ואומר]
וחיות הקודש עם האופנים ברעש גדול אדיר וחזק ונורא לעומתן משבחים
ואומרים ויגבון [ועונים] ברוך כבוד יי ממקומו ויקול [ואומר] לאל ברוך נעימה
יתנו למלך אל חי וקיים לו זמירות יאמרו שירות ותשבחות ישמיעו כי הוא לבדו
פועל גבורות עושה חדשות בעל מלחמות זורע צדקות מצמיח ישועות בורא
רפואות ומחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית ב' א' יוצר המאורות.

וקום יקולן מכאן אל ברוך גדול ויש אומרים במקום אל ברוך גדול
ד ע ה ד ע ה

אל אדיר במרום במעלה מושבו גדול וגבור דין דורות הודיע גבורתו ועושה
נפלאות זך ונקי חומל על עמוסיו טהור וקדוש יחיד במעשיו כח גבורתו לא
נוכל לספר מעשי ידיו נאמנים מכל מעש סומך ידיים עונה עשוקים פודה
צדיקים / צופה כל במטה קרוב לקוראיו רחום לאוהביו שמו יתגדל במעלה
ובמטה תהלות עזו נשיר לפניו תתברך יי אלהינו

Source 11

Other solutions to רב סעדיה גאון's objection to the end of the ברכה of יוצר המאורות:

Machzor Roma 1500's and current Nusach Roma

מצטים ישועות ארון הנפלאות: הקחדש טובו בכל יום תסיר
מעשה בראשית: באסור לעושה אורים גדולים כי לעולם
חסדו ובחסדו נתנם להאיר על הארץ ברוך אתה יי יוצר ה
המאורות:

Minhag Carpentras 1800's

ארון הנפלאות: הקחדש טובו בכל יום תמיד מעשה
בראשית באמור לעשה אורים גדולים כי לעולם חסדו
והתקין מאורות לשמח עולם ברוך אתה יי יוצר המאורות:

תפלת שחרית-101 Tefila

Standard Sephardic Siddur

הַנִּפְלְאוֹת. הַמְּחֻדָּשׁ בְּטוֹבוֹ בְּכָל־יוֹם תָּמִיד מַעֲשֶׂה
בְּרָאשִׁית. כְּאֲמֹר לַעֲשֶׂה אוֹרִים גְּדֻלִּים. כִּי לְעוֹלָם
חֲסִדוֹ: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָהוָה, יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת:

Source 12

שו"ת הרא"ש כלל ד' סימן כ'—צרפתים אינם אומרים: ואור חדש על ציון תאיר, כי אין זה לא מעין חתימה ולא מעין פתיחה; ואני אומר שהוא מעין חתימה ופתיחה כי יוצר אור, היינו אור שברא הקדוש ברוך הוא בששת ימי בראשית, ולא היה העולם כדאי להשתמש בו, גנוז לצדיקים לעתיד לבוא. ועל אותו אור נאמר: והלכו גוים לאורך, והיינו אור חדש של ששת ימי בראשית, שעתיד הקדוש ברוך הוא לחדשו לנו, אמר במהרה בימינו יבנה.

Translation: The French Jews do not recite the line that begins Ohr Chadash, etc. because that line does not reflect either the opening words of the Bracha or the concluding words. However, I say that the words do reflect both the opening words of the Bracha and the concluding words. When we say that G-d is the creator of light that includes the light that G-d created during the six days of creation. The world was not worthy of that light so G-d set that light aside to be used later for the benefit of the righteous. Concerning that light we find it written: (Yeshayahu 60, 3) And the nations shall come to Your light, and kings to the brightness of Your rising. That verse refers to the new light that G-d created during the six days of creation which G-d will reveal once again. Amen may it occur soon.

Source 13

ספר שבולי הלקט ענין תפילה סימן יג'—מצאתי בשם רב סעדיה הגאון זצ"ל מה שאומרים ואור חדש על ציון תאיר וחתימת יוצר המאורות, טעותא הוא בידן. מה טעם? לפי שלא תקנו חכמים ברכה זו על אור העתיד לימות המשיח אלא על האור שאנו רואין בכל יום כענין שאנו מברכין מעריב ערבים הלכך מאן דאדכר שפיר דמי לשתוקי. ור' בנימין אחי נר"ו כתב דלא משתקנינן ל' ובודאי שאין מברכין על אור העתיד אלא על האור שאנו רואין עכשיו אמנם הקדוש ברוך הוא הבטיחנו לחדש זה האור ולהוסיף עליו כאור שבעת הימים שנא' קומי אורי כי בא אורך וגו' וכתוב והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים וגו' וזהו פירושו. והאור הזה שאתה עתיד לחדשו ולהוסיף באורו תמיד ונזכה לאורו ומעין חתימה היא. ויש שמסיימין בה ונזכה כלנו מהרה לאורו למענך יוצר אור בא"י יוצר המאורות כדי להזכיר בה מעין חתימה בהדיא ולהסתלק מן הספק וכן ראוי והגון. וכן מצאתי בשם רב שרירא גאון זצ"ל שהשיב ואשר אמר מר רב סעדיה גאון זצ"ל שאין שליה צבור רשאי לומר ואור חדש לא כך הוא אצלנו אלא בשתי ישיבות מעולם אומרים ואור חדש על וכו' ולא על אותו האור מברכין אלא הזכרה בעלמא שמוכירין אותו ומי שאינו אומר לא הפסיד.

Translation: I saw written in the name of R. Sa'Adiya Gaon that he who concludes the first Bracha of Krias Shema in Tefilas Shacharis with the line: Ohr Chadash, a new light, is in error. . . (End of quote). My brother, R. Binyamin, זצ"ל, wrote that it is not necessary to silence him. We are definitely not

תפלת שחרית-101 Tefila

referring to the light that will shine in the future. Instead we are referring the light that shines currently. It is true that G-d promised to renew the light that G-d created during the six days of creation and to add that light to the current light as we learn: (Yeshayahu 60, 1) *Arise, shine; for your light has come, and the glory of the Lord has risen upon you and it is written: (Yeshayahu 30, 26) Moreover the light of the moon shall be as the light of the sun, and the light of the sun shall be sevenfold, as the light of seven days, on the day that the Lord binds up the breach of his people, and heals the stroke of their wound. This is what it all means: This light that You expect to renew and to add to the existing light, we should be worthy of experiencing. That means the words match the theme of the concluding Bracha. Others end the Bracha differently. May we all merit soon to experience that light because of You, the creator of light. Baruch Ata Hashem Yotzer Ha'M'Oros. Then the closing words clearly match the words in the concluding Bracha. That takes away the doubt as to whether you are following the rules. That is appropriate. So too I found in the name of R. Shereira Gaon, ז"ל, who answered and said: that which R. Sa'Adiya Gaon said that the prayer leader should not recite the line of Ohr Chodosh is not a practice that we follow. In the two Yeshivos of Babylonia we have always included the line of Ohr Chodosh, etc. In that line we are not referring to the light of the six days of creation that was hidden but instead we are referring to light in general. However, if one chooses to omit the line, he has not done anything wrong.*

Source 14

Nusach Roma

אתה יי אלהינו מלך העולם יוצר אור ובקרא חשך
עושה שלום ובקרא את הכל אור עולם אוצר חיים
אורות מאופל אכר ויהי הכל יורוד ויהל ישכחוד ויהל יאכרואין
הכל ירוססוד סלה יוצר הכל האל הפותח בכל יום
קדוש בך

Notice the extra line:

אור עולם באצר חיים, אורות מאפל אמר ויהי.

Translation: The light that was created during the six days of creation was hidden in a special place to be removed one day for the righteous. In its place, G-d created that luminaries that brighten the darkness in our world.

Source 15

פירוש תקון תפלה – שהברכה הזאת מדברת בין מן האור של עכשו ובין מן האור שלעתיד
וכן דעת הרא"ש בתשובה הבאתי בעיון תפלה ד"ה אור חדש, וכן נראה דעת ר' אלעזר
הקליר שפייט אחר יוצר אור אור עולם (זה גנו) באוצר חיים (ובמקומו) אורות מאפל אמר
ויהי.

Translation: The Bracha of Yotzer Ha'M'Oros refers to the light that shines today and the light that we expect to be given to us in the future. That was also the opinion of the Rosh in a teshuva that I cited in my commentary Iyun Tefila, s.v. Ohr Chodosh. So too appears to be the opinion of R. Elazar Ha'Kalir who added to his liturgical poems for the Bracha of Yotzer the words: Or Olam, etc. (see above for translation).